

ACC. N:R M. 13685: 1-2:

Landskap: *Dalsland* Upptecknare: *Anders Larsson, Benland*
Härad: *Valbo* Berättare: " " "
Socken: *Rännelanda* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1955* Född år *1890* i *Rännelanda*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sten- och jordkällare m. m. s. 1-2. LU 64.

ACC. N:R M. 13685: /.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

STEN- och JORDKÄLLARE.

1

Luf 64

Potatiskällare har här i orten sedan mycket länge tillbaka murats av natursten med välvda stentak. För att skydda mot frost har man utvändigt skyfflat på ett tjockt lager med jord. Dessa källare har man helst gjort i en backslutning eller invid någon lodrätt bergvägg för att få frostskydd mot någon vägg. Vid den gaveln där dörren gjorts har man murat dubbla väggar med ett avstånd emellan dem för frostisolering. Man har vanligen haft en dörr för var vägg, alltså dubbla dörrar. I stället för dörrar har man stundom fyllt dörröppningen med halm.

I några fall har man, i stället för att välva stentak, gjort källartaket av stora flata stenhällar. Det blev då flat, rakt tak inne i källaren. Även på dessa på-förde man ett tjockt lager med jord i likhet med de välvda taken. Något yttertak gjordes inte, utan jordlagret fick utgöra yttertak.

Dessa källare har varit mycket vanliga här. De voro varaktiga.

Förr i tiden var folk mycket händiga till att mura med natursten, men man anlidade helst en van grästensmurare när en källare skulle göras. Under de senaste femtio åren har dock ingen sådan murats, ty nu gör man källare av cement i stället. Många gamla murade stenkällare har man cementerat inuti för att få den släta och rätt-säkra. Det finns dock ännu flera gamla källare än både med välvda tak och med tak av stenhällar.

Dessa källare har huvudsakligen varit avsedda för potatisförvaring. I enstaka fall har de kunnat bli använda på sommaren för kött mjölk och dylikt.

Till bostäder eller fähus har sådana inte använts här.

Dock, när Uddevalla-Lelängens järnväg byggdes i början av 1890-talet var det en järnvägsarbetare som hade inrättat en dylik bostad för sig och familjen för den tid som järnvägsbygget pågick. Denna var i Gudhen i Högsäter.